

Vihjekeilan säätely

Jokaisella ristikon vihjeellä on keila, jonka avulla laatija valaisee ratkojalle haettavaa sanaa. Huippuhelpossa ristikossa jokaisen vihjeen keila on neulanterävä. Oikea sana, ja vain se yksi, löytyy aivan varmasti. Huippuvaikessa ristikossa laatija säättää keilaa eri tavoilla lisätäkseen ratkonnän vaikeusastekerrointa. Skaalan kummasakin päässä laatijan pitää osata tehdä oikeat valinnat.

Helppoissa ristikoidissa käytetään suoria synonyymivihjeitä ja helppoja tietopuolisia vihjeitä. Vastaussanalle SUURI vihjeeksi käy ISO tai MITTAVA, vastaussanalle OSLO sopiva vihje on PÄÄKAUPUNKI tai NAAPURIN PÄÄKAUPUNKI.

Vaikeuttamisessa keilan säätelyä voidaan tehdä useilla eri tavoilla. Monipuolisissa koviksessa näitä tapoja kannattaa ripotella tasaisesti pitkin ristikkoa. Katsotaan näitä tapoja tarkemmin.

Yksi tapa on jättää auki monia vastausvaihtoehtoja. Laatija valaisee hyvin laajan alueen, jonka sisällä, useammassa kohdassa, etsitty sana voi lymyillä. Tämän kaltaisia vihjeitä ovat esim. AFRIKASSA, VALKOKANKAAN HUIPPUJA, LUONNOSAMME. Niitä ei pysty ratkaisemaan kuin risteävien avulla, joten niiden kanssa laatijan on syytä olla varovainen.

Harvinaisemmin nykykoviksissa näkee

puhtaasti vaikeaa tietopuolista vihje/vastaussana-paria. Vuosikymmeniä sitten tätä käytettiin paljon enemmän. Tällainen arvoitus ratkeaa harvoin ilman apuvälineitä ja se ei tunnu olevan, vaikka välineistä nykyään ei ole pulaa, kovin suosittua ajanvietettä.

Nykyisin koviksien vakiorepertuaaria olevissa rakenneviheissä keilan käyttö on toisenlainen. Vihjeestä käy yleensä aika nopeasti selville, että kyse on rakenneviheestä eli laatija yrittää hämätä enemmän sanojen rakenteilla kuin asiatiedolla. Keila on neulanterävä, kun vain ratkoja on ensin selvittänyt, millaisesta rakennekiepiestä nyt on kysymys. Rakenneviheiden kirjo on koko ajan kasvanut, joten mahdollisuuksia riittää.

Parhaat ahaa-elämykset tuntuvat tulevan silloin, kun laatija osaa toimia Agatha Christien tavoin, ohjaa ratkojan kokonaan väärille raiteille, valitsemaan sanan, jota pitää täysin oikeana ja jonka avulla lukitse ratkomuksensa pitkäksi aikaa. Kun oikea ratkaisu lopulta paljastuu, saattaa mukana tulla ikimuistoinen elämys niin kuin niin monen Agathan dekkarin loppuratkaisun mukana on käynyt.

Laatijan pitää osata hakea (ja löytää) jatkuvasti uusia tapoja säättää keilaa ja uusia alueita, joille suunnata keilaa. Tässä onneksi suomen kieli näyttää olevan ehtymätön lähde, kartoittamattomia alueita riittää yllin kyllin.

Antti Skyttä
antti.skytta@ristikkoakatemia.fi

Lähetätkää ristikkoihiseisiä kysymyksiä ja mielipiteitä osoitteeseen kysymys@ristikkoakatemia.fi

Ristikkoakatemia Facebookissa:
www.facebook.com/groups/ristikkoakatemia/